

здійснення професійної діяльності у взаємодії з іншими людьми, наявність професійно важливих якостей особистості працівника. Тому поняття «професіоналізму», на думку В. Лапшиної, охоплює три сторони праці: професійну діяльність, професійне спілкування, особистість професіонала.

Професіоналізм працівника поліції – це насамперед здатність визначати, з урахуванням умов і реальних можливостей, найбільш ефективні шляхи та способи розв'язання поставлених перед ними завдань професійної діяльності у межах нормативно визначених повноважень.

Саме процес навчання у ВНЗ дозволяє сформувати у майбутніх фахівців необхідні у професійній діяльності знання, уміння, навички (правові, соціальні, педагогічні, психологічні та ін.), виховати та розвинути риси та якості особистості, що стануть основою їх професіоналізму. Освітній процес, який втілює мету підготовки, має бути побудований таким чином, щоб забезпечити взаємодію викладача і курсанта, розвиток його пізнавальної мотивації та інтересу майбутніх фахівців як до навчальної діяльності, так і до професійної; стимулювання курсантів до активного засвоєння і творчого застосування знань та вмінь; виховання професійно значущих рис та якостей особистості, що досягається шляхом відбору відповідного змісту та варіативного застосування викладачем різних методів, прийомів та організаційних форм.

Таким чином, професіоналізм працівника поліції – це є поєднання набутих під час навчання знань, удосконалених в процесі діяльності професійних умінь та навичок, сформованих професійно важливих рис та якостей особистості (моральних, вольових, комунікативних та ін.), високий рівень правової культури і правосвідомості.

Список бібліографічних посилань

1. Лапшина В. Л. Професіоналізм в діяльності органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики: підручник. Харків: Вапнярчук Н. М., 2005. 224 с.

2. Попков В. А., Коржуев А. В. Теория и практика высшего профессионального образования: учеб. пособие. М.: Академ. проект, 2004. 428 с.

Одержано 18.02.2017

Проанализирована проблема формирования профессионализма будущих офицеров полиции. Определена сущность и особенности профессионализма в профессии полицейского. Раскрыты основные направления усовершенствования образовательного процесса в высших учебных заведениях с целью формирования профессионализма у будущих полицейских.

Ключевые слова: профессионализм, работник полиции, признаки профессионализма, высшее учебное заведение.

УДК:343.81-058.56:316.6

Володимир Миколайович ФІЛОНЕНКО,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціології та психології
факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2662-1705>

ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В СЕРЕДОВИЩІ ЗАСУДЖЕНИХ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Розглянуто особливості проведення дослідження соціально-психологічного клімату серед засуджених, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі. Вказано мету, порядок отримання та аналізу даних та їх подальше використання в роботі персоналу установ виконання покарань.

Ключові слова: засуджений до позбавлення волі, соціально-психологічний клімат.

Для отримання позитивного результату в роботі з виправлення та ресоціалізації засуджених, безумовно, необхідним є не тільки індивідуальне вивчення засуджених, але й дослідження процесів, що відбуваються в середовищі осіб, що відбувають покарання у виді позбавлення волі. Та на відміну від працівників у галузях освіти, політики, сімейно-родинних стосунків, діяльність пенітенціарного психолога носить більш універсальний характер, що має свою специфіку [1, с. 7].

Зазвичай анкетування (опитування) проводиться не рідше одного разу на три місяці, до якого залучають не менше 10 % відсотків загальної кількості засуджених кожного з відділень соціально-психологічної служби.

Питання анкетування (опитування) стосуються виявлення стану відносин між персоналом та засудженими, чи засновані вони на принципах законності. Чи засновані стосунки між засудженими та персоналом на принципах доброзичливості та поваги. Від кого саме залежить на думку засуджених ефективність побудови позитивних взаємовідносин між персоналом та засудженими. Які основні перешкоди у спілкуванні між засудженими та персоналом установи. Якими основними є причини виникнення конфліктів між персоналом та засудженими, між засудженими тощо. Чи задоволені особи, що відбувають покарання в установі, медичним обслуговуванням, матеріально-технічним забезпеченням, санітарно-гігієнічними умовами, рівнем проведення соціально-виховної роботи та організацією вільного часу, харчуванням, можливістю отримання освіти і т.ін. Для відповіді на запитання надаються варіанти, які респонденти з числа засуджених обирають та відмічають позначкою.

За результатами аналізу робиться висновок чи є якісь проблеми у професійній компетенції персоналу установи, у дотриманні ними принципів законності при виконанні службових обов'язків, у спілкуванні між засудженими. Також це можуть бути результати аналізу відповідей на питання, що стосуються харчового та матеріально-технічного забезпечення засуджених, забезпечення санітарно-гігієнічних норм та багато інших.

Після виявлення проблемних напрямків в організації умов відбування покарання засуджених установи, проводиться опитування, в якому розширюється коло питань стосовно сфери, що потребує підвищеної уваги. В анкеті надаються питання, які допомагають деталізувати інформацію в проблемній сфері життєдіяльності засуджених. Отримані дані використовуються в корегуванні роботи певного підрозділу або відділу установи.

Але при аналізі результатів анкетування треба враховувати, що вони можуть мати деякі особливості. Засуджені можуть надати упереджені відповіді, що обумовлені ворожим ставленням до адміністрації установи через власні субкультурні переконання, бажанням отримати послаблення вимог режиму відбування покарання та з інших причин.

Найчастіше на стабільність морально-психологічного клімату у середовищі засуджених впливає декількох факторів. По-перше, своєчасне роз'яснення засудженим передбачених законодавством заохочувальних норм, роз'яснення правил внутрішнього розпорядку, повноцінна робота відділу соціально-виховної та психологічної роботи, професійні навички професійна компетентність та роль начальника відділення в вирішенні проблемних питань засуджених. По-друге, забезпечення належних умов проживання, побуту та праці. По-третє, зайнятість засуджених у вільний час, розвиток духовності, запобігання розповсюдженню елементів субкультури, підтримки «злочинських традицій».

За результатами дослідження та аналізу соціально-психологічного клімату серед засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі можна виявити конкретні причини та динаміку перебігу процесів, які потребують найбільшої уваги з боку психологічної служби та персоналу установи виконання покарань.

Список бібліографічних посилань

1. Робоча книга пенітенціарного психолога/під заг. ред. В. М. Синьова, В. С. Медведева. Київ: МП Леся, 2000. 224 с.

Одержано 21.02.2017

Рассмотрены особенности проведения исследования социально-психологического климата среди осужденных, отбывающих наказание в местах лишения свободы. Указаны цель, порядок получения и анализа данных и их дальнейшее использование в работе персонала учреждений исполнения наказаний.

Ключевые слова: осужденный к лишению свободы, социально-психологический климат.